

Jaarplan 2021

NV Economische Impuls Zeeland

Titel	Jaarplan 2021
Ondertitel	NV Economische Impuls Zeeland
Datum	November 2020

© NV Economische Impuls Zeeland, 2020

Dit jaarplan is een uitgave van NV Economische Impuls Zeeland. Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van NV Economische Impuls Zeeland te Vlissingen.

Inhoudsopgave

Leeswijzer jaarplan 2021	3
Inleiding	4
1. Invest in Zeeland	5
2. Innovatiefinanciering	8
3. Programma- en projectontwikkeling	10
3.1 Circulaire economie en Energietransitie	11
3.2. Logistiek, Maintenance en Energie	12
3.3 Vrijtijdseconomie	14
4. Projectenoverzicht	16

Leeswijzer jaarplan 2021

Het strategisch meerjarenplan "[Impuls voor een krachtige delta](#)", te vinden op onze website, vormt de onderlegger voor dit jaarplan 2021. In dit jaarplan 2021 worden de kernactiviteiten en doelstellingen voor 2021 per cluster kort belicht.

Achter in dit plan is een uitgebreid projectenoverzicht toegevoegd. Hierin worden alle projecten en de rol van Impuls beschreven.

In dit overzicht wordt onderscheid gemaakt tussen projecten die in 2020 (of eerder) zijn gestart en in 2021 doorlopen (lopende projecten), projecten die momenteel nog in de pre-uitvoeringsfase bevinden en interessant lijken om in 2021 te ontwikkelen (nieuwe projecten) en verkenningen.

De officiële naam NV Economische Impuls Zeeland wordt in dit jaarplan afgekort tot Impuls.

Inleiding

We mogen wel stellen dat het jaar 2020 een zeer bewogen jaar is geweest voor de landelijke en Zeeuwse economie, en dus ook voor Impuls Zeeland als organisatie. Elk bedrijf dat we ondersteunen, elke samenwerkingspartner en elk project heeft in meer of mindere mate te maken gehad met de gevolgen van de COVID-19 pandemie. Wij zijn trots dat we als organisatie hier flexibel op hebben kunnen inspelen en eens te meer onze meerwaarde als regionale ontwikkelingsmaatschappij hebben kunnen laten zien.

Strategisch meerjarenplan

Het jaarplan 2021 beschrijft op welke wijze Impuls Zeeland investeert in het herstel, versterking en waar mogelijk zelfs duurzame groei van de Zeeuwse economie en werkgelegenheid. Wat de impact van de COVID-19 in 2021 ook zal zijn. Hierbij verliezen wij ons strategisch meerjarenplan niet uit het oog. Sterker nog, deze is nu juist van groot belang om onze koers te bepalen. De daarin vastgestelde missies 'CO2-reductie en verduurzaming in het mkb en het grootbedrijf' en 'de economisch toekomstbestendige, leefbare delta' werken als een kompas voor de inzet van Impuls Zeeland op het gebied van innovatiefinanciering, programma- en projectontwikkeling en aantrekken van bedrijven. Een goed functionerende arbeidsmarkt is een noodzakelijke voorwaarde voor verdere economische ontwikkeling van Zeeland.

Groei fondsomvang

De uitbraak van COVID-19, maar ook het compensatiepakket Marinierskazerne, zorgen ervoor dat Impuls Zeeland de verantwoordelijkheid krijgt om beschikbaar gestelde middelen op de juiste wijze in te zetten. Hierdoor groeit de omvang van onze fondsen flink. Vanuit het compensatiepakket Marinierskazerne is 20 miljoen euro aan extra middelen toegezegd. Dit wordt verdeeld over de fondsen InnoGo! en het Zeeuwse Participatiefonds. Hiermee kunnen we ondernemers laten investeren en innoveren. De Corona Overbruggingslening wordt verlengd tot medio 2021, daarnaast is het voornemen om 6 miljoen euro aan extra middelen in te zetten voor Zeeland. In dit jaarplan leest u hoe wij deze zo effectief mogelijk gaan inzetten.

Bevordering export

Een ander thema waar wij in 2021 continueren is het bevorderen van export naar het buitenland. In economisch onzekere tijden als deze kan internationale exportbedrijven meer zekerheid bieden door kansen te spreiden over afzetmarkten. Bedrijven die buiten de landsgrenzen actief zijn groeien bovendien sneller en bieden meer werkgelegenheid. Impuls ondersteunt bedrijven bijvoorbeeld door hen te verbinden met potentiële opdrachtgevers in het buitenland.

Zeeuwse Marketing Organisatie

Impuls Zeeland neemt tevens haar verantwoordelijkheid door de opzet van de nieuwe Zeeuwse Marketing Organisatie (ZMO) te ondersteunen. Deze zelfstandige organisatie gaat zich richten op de uitstraling van Zeeland, het toerisme van de toekomst en de krapte op de arbeidsmarkt.

Samenwerking

Niet alleen met de ZMO wordt in 2021 een samenwerking opgezet, ook de samenwerking met de andere regionale ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) wordt steeds intensiever. COVID-19 heeft deze samenwerking verder versterkt, voorbeeld hiervan is de Corona Overbruggingslening. Gezamenlijk werken we aan de doelstellingen van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Zo zorgen we samen voor meer landelijke samenhang en hebben we directe invloed op de doorvertaling van landelijke doelstellingen naar regionale toepassingen. Samen met hen en regionale partners werken we in 2021 weer aan een toekomstbestendig Zeeland.

1. Invest in Zeeland

Ontwikkelingen 2020

De kerntaken van het cluster Invest in Zeeland voor 2020 waren promotie, acquisitie en exportbevordering. Alle inzet van het cluster had betrekking op één van deze drie kerntaken.

In maart 2020 is Impuls gestart met een pilot internationalisering/exportbevordering (International Trade), uitgevoerd door het cluster Invest in Zeeland. Deze pilot duurt twee jaar, maar heeft vanwege de COVID-19 uitbraak een valse start gehad. De wereldwijde handel zakte stevig in en veel mkb-bedrijven gingen in de overlevingsstand. Dit resulteerde in het feit dat de nieuwe projectmanager op International Trade direct ingezet werd op het Coronaloket, welke door Impuls werd bemand. De eerste maanden zijn hierdoor weinig activiteiten ontplooid op het vlak van International Trade maar sinds augustus/september is de focus weer verplaatst naar exportbevordering. Juist in economisch onzekere tijden is het voor de continuïteit en groei van mkb-bedrijven van belang om kansen te spreiden over diverse afzetmarkten. Sinds juni 2020 is Impuls tevens aangesloten bij het platform van Trade & Innovate NL voor gezamenlijke initiatieven voor ondersteuning van ondernemers op internationale markten.

Projecten op het vlak van Foreign Direct Investment (FDI) hebben sinds maart 2020 wereldwijd een neerwaartse trend laten zien. De gevolgen hiervan zijn voor Invest in Zeeland al direct merkbaar en verwacht dat het negatieve effect hiervan nog langere tijd aan zal houden aangezien veel FDI projecten een langere doorlooptijd kennen. Om in deze moeilijke tijd zo goed mogelijk een vinger aan de pols te houden bij al gevestigde bedrijven onderhoudt Invest in Zeeland structureel contact met hen. Bij buitenlandse bedrijven doet zij dat onder de noemer Investor Relations (IR) samen met de Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA). Vanwege de beperkingen als gevolg van de COVID-19 pandemie gebeurde dat in 2020 voornamelijk digitaal of telefonisch. Belangrijke signalen zijn op het juiste niveau aangekaart en waar nodig heeft Invest in Zeeland de bedrijven ondersteuning geboden.

Om in de komende jaren in te kunnen spelen op gevolgen van de COVID-19 pandemie op het gebied van FDI en internationale handel en op de ontwikkelingen in de Zeeuwse economie is in 2020 een traject gestart om de strategieën op beide vlakken opnieuw te bepalen. Daarin is aandacht voor de sectorale en geografische focus, maar ook voor de toe te passen werkwijzen en aangeboden proposities. Dit gebeurt onder begeleiding van twee gespecialiseerde externe bureaus (Arcus Plus en FDI Center) en in nauwe afstemming met collega's en partners. Hierbij rekening houdend met zowel het strategisch meerjarenplan van Impuls als de strategie vanuit het NFIA voor de jaren 2020-2025.

Onze activiteiten doen wij in nauwe samenwerking met onze regionale partners North Sea Port, Provincie Zeeland, gemeenten en andere partijen. Voor 2021 valt of staat veel met de ontwikkelingen rondom de COVID-19 pandemie.

Hoofdpijnen 2021

De uitkomsten van de strategische heroriëntatie worden in 2021 toegepast op het vlak van promotie, acquisitie en exportbevordering.

Doelstellingen

De ambities voor 2021 en verder zijn door te vertalen naar de volgende doelen:

- Acquisitie van nieuwe bedrijven met een focus op de sterke Zeeuwse sectoren chemie- en procesindustrie, agrifood, logistiek en offshore wind.
- Strategisch Accountmanagement: behoud van gevestigde bedrijven, ondersteuning bij uitbreidingsinvesteringen en ophalen van vestigingsklimaatsignalen.
- Handelsbevordering: Internationalisering van het Zeeuwse bedrijfsleven door middel van handelsbevordering die aansluit bij de behoeftes van deze bedrijven.
- Promotie en marketing van Zeeland als economische vestigingsregio, van Invest in Zeeland als ondersteunende organisatie en ten behoeve van handelsbevordering (trade).

Acquisitie van nieuwe bedrijven

Door middel van de acquisitie van nieuwe bedrijven draagt Invest in Zeeland bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor zowel bedrijven als werknemers in Zeeland. De bedrijven worden zowel proactief als reactief geacquireerd en worden ondersteund met een veelheid aan diensten om het vestigingsproces zo soepel mogelijk te laten verlopen. Eenmaal in Zeeland blijft Invest in Zeeland actief betrokken bij deze bedrijven.

Strategisch Accountmanagement

Uitbreidingsinvesteringen binnen al bestaande vestigingen zijn over het algemeen van grotere toegevoegde waarde dan initiële (buitenlandse) greenfield investeringen. Binnen het Invest in Holland-netwerk zijn uitbreidingsinvesteringen door buitenlandse bedrijven goed voor 20% nieuwe leads, 50% van de gecreëerde werkgelegenheid en 50% van het investeringsvolume. Daarom besteedt Invest in Zeeland voortdurend aandacht aan het identificeren van mogelijke uitbreidingsinvesteringen van bedrijven in Zeeland en volgt deze op.

Dat doet Invest in Zeeland door reeds in Zeeland gevestigde bedrijven te bezoeken. Tegelijkertijd worden op deze manier signalen over het vestigingsklimaat (regionaal en nationaal) gesignaleerd, geregistreerd en op het juiste niveau onder de aandacht gebracht, zodat deze daar waar mogelijk opgelost kunnen worden.

Samen met het NFIA bezoekt Invest in Zeeland middels het 'Investor Relations (IR) programma, gestructureerd de belangrijkste bedrijven met een buitenlandse moeder in Zeeland. Met dezelfde doelstelling worden door Invest in Zeeland de grootste Nederlandse bedrijven in Zeeland bezocht onder de noemer Strategisch Accountmanagement (SA).

Dankzij strategisch accountmanagement kan bovendien vroegtijdig gesignaleerd worden wanneer bedrijven overwegen zich te verplaatsen naar een andere locatie in of buiten Zeeland en kan tijdig en gericht actie ondernomen worden. Vanuit een onafhankelijke positie kan Invest in Zeeland bemiddelen en adviseren. Hierbij spant Invest in Zeeland zich maximaal in om bedrijven voor de provincie te behouden.

Internationalisering door middel van handelsbevordering

Onderzoek toont aan dat internationaal actieve ondernemingen sneller groeien qua werkgelegenheid dan regionaal opererende ondernemingen. De geboden arbeidsplaatsen hebben daarbij een hogere arbeidsproductiviteit, bieden een meer constante werkgelegenheid en voegen per arbeidsplaats meer waarde toe. Op dit moment wordt al een groot deel van de omzet door mkb in het buitenland gerealiseerd. Door dit nog verder te stimuleren kan het zorgen voor een meer competitieve Zeeuwse economie. Kortom internationalisering wordt steeds belangrijker. Landelijk vindt hierover afstemming plaats met Trade and Innovate NL (TINL), de regisserende netwerkorganisatie voor de publieke krachtenbundeling (Rijk, regio's en decentrale overheden) op het gebied van internationalisering.

Op basis van de resultaten van de strategische herijking eind 2020 (Arcus Plus) zijn mogelijke vervolgstappen het helpen vinden van nieuwe afzetmarkten, organiseren van (digitale) informatie- en voorlichtingsbijeenkomsten, het ontvangen van inkomende (digitale) handelsmissies, en het organiseren van of aanhaken bij uitgaande (digitale) handelsmissies en matchmaking tussen Zeeuwse bedrijven en potentiële internationale handelspartners.

Promotie en marketing

Het is van belang dat wat Zeeland te bieden heeft goed zichtbaar is bij potentiële investeerders in binnen- en buitenland, maar ook in de eigen regio. Aan de basis van goede resultaten uit acquisitie ligt een structurele en professionele promotie en marketing van Zeeland als aantrekkelijke vestigingsregio voor bedrijven. Dit gebeurt zowel online als offline, gericht op het vergroten van de algehele zichtbaarheid van Zeeland als economische vestigingsregio en van Invest in Zeeland als dienstverlener bij de belangrijkste doelgroepen voor Invest in Zeeland.

Bij alle marketingactiviteiten wordt de samenwerking en afstemming met Zeeuwse partners zoals Provincie Zeeland, North Sea Port en de toekomstige Zeeland Marketing Organisatie (ZMO) voortgezet. Op nationaal niveau vindt afstemming plaats met de partners in het Invest in Holland-netwerk en meer specifiek de NFIA.

2. Innovatiefinanciering

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen beschreven op welke wijze het cluster innovatiefinanciering een bijdrage zal gaan leveren aan het realiseren van de doelstellingen uit het strategisch meerjarenplan van Impuls, en welke projecten en activiteiten hierbij horen vanuit het cluster.

Ontwikkelingen 2020

De geplande activiteiten en acties behorende bij het jaarplan 2020 van het cluster zijn door de COVID-19 uitbraak in een totaal ander daglicht komen te staan. Zo is in samenwerking met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en alle regionale ontwikkelingsmaatschappijen ROM's dit voorjaar de Corona-OverbruggingsLening (COL) gelanceerd. Naast de 3,5 miljoen euro extra COL-middelen, is aan IFZ een totaalbedrag van 2,7 miljoen euro toegezegd vanuit een regeling het Ministerie van EZK om de basisfondsen van de ROM's te versterken voor post-corona investeringen. Hiervoor moet nog wel regionale cofinanciering worden gevonden.

Ook is de scope van het project Zeeland Financial Matching verbreed, de vouchers zijn verhoogd naar een bedrag van max. 25.000 euro. Daarnaast is ook de doelgroep uitgebreid met breed innovatief mkb en zijn er vouchers voor versterking van het innovatievermogen van het bedrijf.

Vanuit het compensatiepakket marinierskazerne is een bedrag van 20 miljoen euro toegezegd voor de fondsen van het cluster, dit wordt verdeeld over InnoGo! (3,5 miljoen euro) en het Zeeuws Participatiefonds (ZPF) (16,5 miljoen euro).

In 2020 is het Fonds Verblijfsrecreatie Zeeland (FVZ) opgericht. Dit fonds heeft een omvang van 6 miljoen euro. Doelstelling is om verduurzamingsinitiatieven in de recreatiesector te ondersteunen en financieren.

Tenslotte komt uitvoering van de Vroege Fase Financiering 2.0 naar de ROM's. Tegelijkertijd is het aantal leads voor de fondsen InnoGo! en ZPF na de COVID-19 uitbraak substantieel gedaald, aangezien bedrijven terughoudend zijn met het aangaan van financiering. De verwachting is dat het aantal leads weer aantrekt in 2021. De vraag naar subsidies is overall relatief constant gebleven.

Hoofdlijnen 2021

In 2021 zullen de volgende activiteiten centraal staan:

- a) Continuering van de eerstelijns functie en bijbehorende projecten.
- b) Versterken van het fondsvermogen en herijken scope van de investeringsfondsen, mede gericht op de energietransitie en duurzaamheid en het verder versterken van de leefbare delta, zoals is beschreven in het strategisch meerjarenplan.
- c) Borging van de governance van het cluster Innovatiefinanciering.
- d) Verhogen aantal leads en aantal investeringen vanuit de projecten en fondsen.
- e) Samenwerking met en verbreding van het netwerk.

Ad a) Continuering van de eerstelijnsfunctie en bijbehorende projecten.

Vanuit de eerstelijnsfunctie vervult het cluster al jaren het eerste aanspreekpunt voor Zeeuwse innovatieve starters en groeiers, die op zoek zijn naar financiering en begeleiding. De projecten Financieringstafel West-Brabant/Zeeland en Zeeland Financial Matching lopen formeel per eind 2020 af. De intentie van het cluster en ook van de financiers is deze projecten te continueren. Daarnaast zal Impuls de aanjaagrol naar diverse subsidieregelingen, zoals MIT Zuid, OP Zuid, Crossroads en Zeeland in Stroomversnelling blijven uitvoeren, zoals de afgelopen jaren het geval is geweest.

Ad b) versterken van het fondsvermogen.

Zoals aangegeven spelen de volgende ontwikkelingen in de periode eind 2020 tot en met de eerste helft van 2021 in relatie tot het investeringsvermogen van het cluster:

- Compensatie marinierskazerne: toezegging van € 20 miljoen extra middelen, verdeeld over € 3,5 miljoen InnoGo! en € 16,5 miljoen ZPF.
- Toezegging extra middelen, als vervolg op de COL faciliteit: totaal € 5,4 miljoen, waarvan € 2,7 miljoen toegezegd door het Ministerie van EZK en € 2,7 miljoen te co-financieren vanuit de regio.

Het najaar 2020 en voorjaar 2021 staan in het teken van het feitelijk vastleggen van deze extra middelen, en verbreding van de scope van het ZPF. Het ZPF zal zich – naast bedrijven die actief zijn in duurzaamheid, de energietransitie en de overige Zeeuwse topsectoren – tevens gaan richten op internationale bedrijven die de intentie hebben om zich in Zeeland te vestigen, het maximale investeringsbedrag wordt verhoogd naar 2,5 miljoen euro per investering.

Ad c) borging governance van het cluster.

De toegezegde extra middelen zorgen voor een verdubbeling van het fondsvermogen van het cluster, terwijl dit fondsvermogen de afgelopen jaren al snel is gegroeid. De governance van het cluster en de onderliggende fondsen en projecten dienen in lijn te worden gebracht met de omvang. De volgende ontwikkelingen worden of zijn hieromtrent reeds in gang gezet:

- Uitbreiding formatie.
- Automatiseringsproces beheer leningen.
- Herstructureren IFZ: verkennen en voorbereiden uitzakken project InnoGo! en evt. COL naar separate dochter B.V.'s.

De governance rondom de investeringscommissies van InnoGo! en FVZ en het bestuur van het ZPF is ingericht en de functies/profielen zijn voldoende bemenst.

Ad d) verhogen aantal leads en investeringen vanuit de projecten en fondsen.

Het aantal leads is in 2020 achtergebleven door COVID-19. De verwachting is dat het aantal leads weer aantrekt in 2021, echter zal vanuit het cluster ook actie worden ondernomen om het aantal leads te vergroten. Dit betreft:

- Uitbreiding formatie cluster met een marketingmedewerker.
- Het continueren van de in 2020 opgezette (online)marketingcampagnes, waarbij de communicatie meer cluster breed zal worden ingericht. Boodschap is dat er innovatiefinanciering en begeleiding beschikbaar is. Vanuit de online financieringscheck kan in een paar stappen worden verkend of je als ondernemer in aanmerking komt voor financiering.
- Actief inzetten op free PR middels social media, online en offline publicaties.
- Het opstellen en uitvoeren van een marketingplan voor de komende jaren.

Ad e) samenwerking met en verbreding van het netwerk.

Er wordt vanuit het cluster – naast samenwerking met de andere clusters - tevens actief en structureel samengewerkt met een aantal partijen, onder andere met Dockwize. Daarnaast is de samenwerking met de andere ROM's verder geïntensiveerd. Hiernaast zal constant gewerkt worden aan het onderhouden en uitbreiden van het netwerk van ondernemers, financiers, zakelijke dienstverleners en andere stakeholders.

2.1 Programma's en projecten

Het cluster Programma's en projecten zet in op uitbouwen van de economische samenwerkingsverbanden, zowel binnen de verschillende sectoren als sector overstijgend. Doel het versterken van de Zeeuwse topsectoren, aanjagen van bedrijvigheid en het creëren van nieuwe business kansen voor Zeeuwse bedrijven. Programma's en projecten worden ontwikkeld en uitgevoerd vanuit een triple helix aanpak in nauwe samenwerking met kennispartijen, overheden en bedrijfsleven. Projecten worden uitgevoerd in Zeeland met regionale en nationale partners, vaak in nauwe samenwerking met andere Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's). Financiering komt vanuit Zeeland, maar ook nationale en Europese (subsidie)programma's worden hiervoor benut.

Kennis & innovatienetwerken

Impuls vervulde in 2020 net als voorgaande jaren een intermediaire rol in verdere ontwikkeling van de Kennis- en Innovatie (K&I) netwerken. Deze rol zal komende jaren worden voorgezet. Kansen liggen primair bij uitbouw en versterken van de bestaande netwerken, en verkennen van kansen voor verdere samenwerkingen tussen de netwerken. Ook de toeleiding van kansrijke projecten vanuit de netwerken, gaat Impuls in 2021 uitvoeren. Daarnaast zal gekeken worden of gezamenlijk met de netwerken diverse projecten ontwikkeld kunnen worden. Een voorbeeld hiervan is de MKB-deal rondom digitalisering, deze aanvraag is in 2020 ingediend door Provincie Zeeland. Dit project richt zich samen met de K&I-netwerken op het brede mkb en is een sector overstijgend project. Voortbouwend op dit project wil Impuls partner worden in een Zuid-Nederlandse aanvraag om bij de Europese Unie te worden beschouwd als European Digital Innovation Hub.

Hoofdpijnen 2021

Ontwikkelingen Kenniswerf

In het compensatiepakket voor de marinierskazerne is een belangrijke impuls voor het gebied Kenniswerf voorzien met de komst van een kenniscentrum, nieuwe gebiedsontwikkeling, en ruimte voor test- en demofaciliteiten bij Dockwize. In de plannen wordt nadrukkelijk de link gelegd met business development van Impuls ter ondersteuning van deze ontwikkeling. De verhoging van de fondsen van Impuls kan bijdragen aan startups, vestigers en groeiende bedrijven in dit gebied.

In 2021 en daarna wordt bekeken hoe onze business development capaciteit kan worden gekoppeld aan de belangrijkste thema's (energie, water, voeding) van het kennisinstituut en test- en demonstratieruimtes. Als eerste stap zal op basis van de huidige interesse van bedrijven een businessplan worden gemaakt betreffende een eerste test- en demofaciliteit.

Kansen agro-food sector

De agro-food sector is een belangrijke sector in Zeeland zowel productie, verwerking en als logistiek knooppunt. In het op te richten kenniscentrum is voeding een van de centrale thema's en op landelijk niveau ontwikkelen de ROM's gezamenlijke projecten die nauw aansluiten bij de topsector Agro-Food. Verder is Impuls in 2020 door de schelpdiersector gevraagd om hun schelpdiervisie te helpen realiseren. Impuls is in gesprek met Foodelta hoe business development capaciteit van Impuls kan ondersteunen in het realiseren van de innovatie-agenda van Foodelta. Impuls zal hiervoor wel extra budget intern moeten vrijmaken en additioneel budget moeten aantrekken.

Financiering grotere projecten

De lancering van InvestNL (investeringen > €5 miljoen) en de groeifondsen (projecten > 30 miljoen) bij het Rijk richten zich op grote projecten en investeringen. Dit zijn substantieel grotere projecten dan waar Impuls zich in het verleden op richtte. Samenwerking tussen regio's wordt hierdoor belangrijker. In het herstelplan van IPO wordt reeds een beeld gegeven van de thema's waar boven provinciaal op kan worden samen gewerkt. Bij de samenwerking op Zuid-Nederlandse schaal zien wij het nieuwe OP-Zuid en het EN zuid netwerk als belangrijke elementen. Indien Zeeland wil inspelen op deze kansen zal dit additionele ontwikkelkracht en expertise vragen. Komend jaar zal Impuls haar activiteiten meer gaan richten op bovenstaande ontwikkelingen en met de aandeelhouders bespreken hoe de business development capaciteit hierop kan worden uitgebreid.

2.2 Circulaire economie en Energietransitie

Dit cluster richt zich op twee grote transitie: de energie- en grondstoffentransitie. De vraag naar grondstoffen neemt wereldwijd sterk toe. Daarom werkt de overheid samen met het bedrijfsleven, kennisinstituten en natuur- en milieuorganisaties, vakbonden, financiële instellingen en andere maatschappelijke organisaties om zuiniger en slimmer met grondstoffen om te gaan.

De klimaatdoelstellingen en beperking van CO₂-uitstoot is een van de belangrijkste uitdagingen van deze eeuw. Deze transitie worden erkend in internationale verdragen. Deze verdragen zijn doorvertaald naar beleid in Europa, Rijk en regio's. Impuls is één van de vijf initiatiefnemers voor het opstellen van de Regionale Energiestrategie (RES), deze strategie wordt door 30 regio's in Nederland opgesteld. Doel van de energiestrategie is plannen maken om in 2030 49% CO₂-reductie te realiseren en in 2050 95%. In 2020 is de RES vastgesteld door Provincies en gemeenten.

Dit cluster richt zich op verschillende bedrijfssectoren binnen Zeeland. Impuls faciliteert het samenwerkingsverband Smart Delta Resources en is partner in Circulair Biobased Delta.

Ontwikkelingen 2020

De ontwikkelingen en doorvertaling van de energietransitie naar beleid en wetgeving heeft gedurende 2020 verder vorm gekregen. Er is hiervoor in Zeeland veel aandacht vanuit het bedrijfsleven.

De opgestelde roadmap van Smart Delta Resources is vertaald in een regioplan. In dit regioplan wordt uitvoering gegeven aan de vier programma's: Hydrogen Delta, Carbon Connect Delta, Spark Delta en Heat Delta. 2021 zal in het teken staan van het uitvoering geven aan de strategie van de RES-projecten.

Hoewel er ook doelstellingen voor een volledig circulaire economie in 2050 zijn geagendeerd is de weg om dit te bereiken niet duidelijk. De bedrijven hebben nog moeite om de grondstoffentransitie vorm te geven. De afdwingbaarheid en drivers vanuit de markt zijn nog niet zo nadrukkelijk aanwezig als bij de energietransitie.

Het is nog onduidelijk in welke mate de COVID-19 uitbraak innovatie-investeringen op het gebied van circulaire economie en de energietransitie zal verminderen. Afhankelijk van de ontwikkeling van het virus zullen waarschijnlijk investeringen en innovatieprojecten worden vertraagd.

Hoofdlijnen 2021

Smart Delta Resources

Impuls faciliteert en ondersteunt het samenwerkingsverband Smart Delta Resources (SDR). SDR wordt doorontwikkeld, de rol van North Sea Port in SDR wordt verder verstevigd. Impuls wil vanuit de vier inhoudelijke thema's verbindingen leggen met het MKB in de rest van Zeeland. Grootschalige ontwikkelingen op het gebied van waterstof, beschikbaarheid van warmte en grootschalige elektrificatie bieden ook kansen voor andere sectoren en mkb-bedrijven in Zeeland.

Regionale Energiestrategie (RES)

Het cluster Circulaire economie en Energietransitie levert capaciteit voor de tafel 'Gebouwde Omgeving'; het voorzitterschap van deze tafel wordt door een medewerker van het cluster ingevuld. Dit betekent dat Impuls zowel een belangrijke rol speelt bij de totstandkoming van de strategie, als nu bij de uitvoering ervan, middels startprojecten. Daarnaast neemt Impuls deel aan de tafels 'Elektriciteit' en 'Mobiliteit'.

Circulaire projecten gerelateerd aan bouw en installaties

Het cluster Circulaire economie en Energietransitie doet al sinds 2015 ervaring op met circulaire projecten in het Zeeuwse bedrijfsleven. Deze kennis en ervaring is gebundeld in het Kennis- en Innovatienetwerk Circulair bouwen. Daarnaast trekt Impuls samen met Rijkswaterstaat en Provincie Zeeland een project voor uitvraag van circulaire technische installaties.

Breed mkb-programma

Impuls heeft drie doorlopende projecten op het gebied van circulaire economie die zich richten op het (innovatief) mkb. Deze projecten zullen in 2021 worden voortgezet. Dit betreffen de projecten Symbiosis for Growth (S4G), Biovoice en een voucherregeling. Het project S4G brengt bedrijven met elkaar in contact om reststromen of capaciteit (opslag, laboratorium, personeel) aan elkaar aan te bieden. In het programma Biovoice zet het grootbedrijf circulaire vraagstukken uit bij mkb-bedrijven die een oplossing hiervoor kunnen bieden. De vouchers bieden bedrijven financiering om innovaties te ontwikkelen op het gebied van (circulaire) energietoepassingen.

Verkenning maakindustrie

In 2021 maakt Impuls een verkenning betreffende wat de circulaire economie kan bieden voor de Zeeuwse maakindustrie.

Ecosysteemontwikkeling

Impuls draagt bij aan de doorontwikkeling van Smart Delta Resources, het kennisnetwerk Circulair Bouwen en legt de verbindingen tussen de projecten van Circulair Biobased Delta en het Zeeuws bedrijfsleven. Verder zal Impuls nauw betrokken blijven bij de uitvoering van de Regionale Energie Strategie. Tevens continueert Impuls het uitvoeringsbureau Zeeland voor afstemming van circulaire (biobased) projecten in Zeeland.

2.3 Logistiek, Maintenance en Energie

Vanuit het cluster Logistiek, Maintenance en Energie wordt op verschillende manieren een bijdrage geleverd aan de doelstellingen vanuit het strategisch meerjarenplan van Impuls. Verduurzaming en CO2-reductie, en de logistieke sector toekomstbestendig maken door gebruik van technologie zijn belangrijke speerpunten binnen dit cluster. Verder richt dit cluster zich op mogelijkheden om de offshore windindustrie, met name het maintenance aspect, te versterken. Hiervoor zal nauw worden samengewerkt met het Fieldlab Zephyros.

Ontwikkelingen 2020

De logistieke sector in Zeeland is flink in beweging. Zeeland profileert zich steeds meer als een Living Lab voor slimme en schone mobiliteit en logistiek, een regio waar logistieke innovaties in de praktijk getest en toegepast kunnen worden.

Digitalisering

Logistieke bedrijven worden steeds afhankelijker van technologie en software. Onderlinge samenwerking binnen de sector en informatie-uitwisseling met de klanten is van belang om transparantie binnen de supply chain te realiseren. Uitwisseling en analyse van (big) data is hierin essentieel om beter op de markt in te kunnen spelen. Zo is bijvoorbeeld papierloos werken in opkomst, hierin zullen ook mobiele applicaties een rol gaan spelen. Steeds meer processen worden geautomatiseerd. Medewerkers krijgen een steeds meer controlerende rol in plaats van een uitvoerende rol. Logistieke dienstverleners moeten meegaan in de digitalisering om te voldoen aan de klanteisen en zo ook concurrerend te blijven.

Verduurzaming

Logistiek en transport hebben een grote impact op het milieu en hierdoor wordt de druk op deze sector steeds verder verhoogd. Logistieke bedrijven moeten nadenken over zaken als het bundelen van lading, CO2 uitstoot en energiebeleid, brandstofbesparing of alternatieve brandstoffen en aandrijftechnieken. Gezien deze uitdagingen en de krapte op de arbeidsmarkt zullen logistieke bedrijven moeten investeren in opleidingen en aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden. Technologische ontwikkelingen zijn hierin aanvullend en worden ook steeds verder onderzocht en gerealiseerd, zoals robotisering en autonoom transport

Offshore wind

Offshore windenergie vervult een onmisbare functie voor een duurzame toekomst. De verwachting is dat grootschalige offshore wind vóór 2030 een concurrerende energiebron zal zijn. De Nederlandse industrie kan een essentiële bijdrage leveren door slimme instandhouding van windparken op zee, resulterend in onderhoud, management en beheer van wereldklasse. Het fieldlab Zephyros speelt hierop in met een onderzoeksprogramma en wil een fysieke test- en demolocatie, bij voorkeur in Vlissingen, realiseren.

Hoofdpijnen 2021

Ecosysteem ontwikkeling

Het samenwerkingsverband Zeeland Connect is een onafhankelijk platform dat bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen samenbrengt op het gebied van logistiek en gezamenlijke strategische innovatieagenda ontwikkeld. Impuls is één van de partners in het Kennis & Innovatie netwerk Zeeland Connect en faciliteert het netwerk met haar backoffice. Hiervoor ontwikkelt Impuls projecten die passen binnen de innovatieagenda in zeer nauwe samenwerking met Zeeland Connect. De activiteiten van Impuls en Zeeland Connect sluiten goed aan bij de Topsector Logistiek.

Daarnaast is Impuls partner in het kennisnetwerk Energy Port, Impuls heeft de afgelopen jaren een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het platform Energy Port Zeeland en het betrekken van het regionaal bedrijfsleven bij de ontwikkelingen en kansen van Offshore Wind in de regio. Inmiddels bestaat dit netwerk uit meer dan 400 personen, afkomstig van meer dan 250 verschillende organisaties en bedrijven.

Impuls is daarnaast ook partner in KIC|MPI en World Class Maintenance. Hierbij is een van de speerpunten het onderhoud van de procesindustrie bijvoorbeeld door robotisering.

Ons cluster Invest In Zeeland promoot Zeeland als vestigingsplaats voor logistieke bedrijven en helpt de bedrijven bij vestiging. Invest in Zeeland is daarvoor partner in het Nationaal Acquisitie Overleg logistiek van Invest in Holland.

Verduurzaming

Impuls richt zich komende jaren op de uitvoering van de projecten Zero Emissie en ISHY (zie projectenoverzicht in de bijlage). Vanuit kansen uit de markt en ideeën van de mobiliteitstafel van de Regionale Energie Strategie wordt gekeken of er nieuwe projecten kunnen worden ontwikkeld.

Verder richt het cluster zich op de mogelijkheden van de offshore windsector. Impuls zal samen met Dockwize en andere partijen Zephyros helpen om een test en demo faciliteit in Vlissingen te realiseren.

Digitalisering & Autonomo Transport

Impuls richt zich op de uitvoering van het project Autonomo Transport en draagt bij als partner in het Europese 5G project. Vanuit de projecten en ideeën uit de markt zal worden verkend of er nieuwe kansen liggen voor doorontwikkeling van projecten. Impuls heeft samen met Dockwize een MKB deal ontwikkeld voor digitalisering. Deze MKB deal kan bijdragen aan de innovatielijn Digitalisering & Robotisering van Zeeland Connect waar North Sea Port trekker van is.

Smart Industry netwerk Zuid-Nederland is een samenwerkingsverband voor Zuid-Nederland waarin gezamenlijk onderwerpen worden besproken over onder meer het thema digitalisering in de maakindustrie. Impuls is hierin partner.

Toekomstig bestendige sector

Het project Dare to Share richt zich op het verbinden van kennisvraagstukken in de logistiek en kennisleveranciers. Impuls geeft samen met partners invulling aan de innovatieagenda logistieke stromen en verbindingen.

2.4 Vrijetijdseconomie

Vanuit het cluster Vrijetijdseconomie wordt op verschillende manieren een bijdrage geleverd aan de doelstellingen vanuit het strategisch meerjarenplan van Impuls. Verduurzaming en CO2-reductie zijn belangrijke speerpunten binnen de Strategische Agenda Toerisme 2020-2030, onderschreven door ondernemers (Toeristisch Ondernemend Zeeland) en overheden (Provincie Zeeland, gemeenten). Ook digitalisering en arbeidsmarkt zijn belangrijke aandachtsgebieden. De sector blijft daarnaast een doorslaggevende economische impact hebben op Zeeland, en draagt daarmee bij aan de verdere ontwikkeling van een economisch toekomstbestendige en leefbare delta. In 2019 waren er totaal 16.130 banen (9% van de werkgelegenheid in Zeeland).

Ontwikkelingen 2020

In 2020 heeft de COVID-19 uitbraak grote impact gehad op de toeristische sector in Zeeland. De gevolgen hiervan op individueel bedrijfsniveau en de sector en bestemming als geheel zijn daarmee op dit moment nog onduidelijk. Wel is al zichtbaar dat het effect verschilt per (sub)branche: de verblijfssector heeft geen slecht jaar vanwege de vele (extra) binnenlandse gasten, maar groepsaccommodaties en dagattracties zijn relatief zwaar getroffen. Overall staat het investeringsvermogen van bedrijven onder druk.

Los van COVID-19 staat de bestemming Zeeland voor een strategische opgave over de (her)positionering: hoe wil Zeeland inspelen op de eerder voorspelde (grote) groei van het aantal toeristen? En hoe kan het toerisme (meer) in balans met de omgeving worden doorontwikkeld? Deze vraagstukken vragen om een eenduidige visie van gezamenlijke stakeholders, zowel publiek als privaat.

Binnen het toeristisch ecosysteem vinden flinke verschuivingen plaats door het wegvallen van VVV Zeeland, de komst van een nieuwe Zeeuwse Marketing Organisatie en het herpositioneren van de samenwerking tussen de Zeeuwse overheden. De verdere samenwerking met deze partijen én tussen Toeristische Uitvoeringsalliantie (TUA) en Toeristisch Ondernemend Zeeland (TOZ) vormt één van de grote ontwikkelingen voor 2021 zodat een sterke samenwerkingsstructuur ontstaat met een gezamenlijke meerjarige programmering.

Belangrijke maatschappelijke opgaven als de Regionale Energie Strategie (RES) en Klimaatadaptatie zullen effect hebben op de sector; omgekeerd kunnen toeristische bedrijven hier een significante bijdrage aan leveren. Inbedding van ondernemersvriendelijke kaders in de Omgevingsvisie en regionale gebiedsvisies is hierbij cruciaal.

Hoofdpijnen 2021

Verduurzaming

Impuls begeleidt en stimuleert bedrijven om kansen op het gebied van verduurzaming aan te grijpen. Het ontwikkelen van pilots wordt gestimuleerd via verschillende voorbeeldprojecten, waaronder FACET (rondom circulaire toepassingen, afvalreductie, hergebruik water). Daarnaast worden nieuwe pilots ontwikkeld rondom duurzaam watergebruik en rondom duurzame mobiliteit inclusief een verkenning naar duurzaam (kust) vervoer en ontsluiting in de grensregio Zeeuws-Vlaanderen.

Aanjaagprogramma innovatie (Toekomstbestendige sector)

In 2021 zal Impuls het aanjaagprogramma continueren met succesvolle instrumenten zoals maatwerkadvies, innovatievouchers en expertmeetings. Aanvullend zal in 2021 een roadshow rondom verduurzaming en klimaatbestendig ondernemen worden georganiseerd. Naast onze ondersteuning en advisering, is ook het Fonds Verblijfsrecreatie Zeeland B.V. beschikbaar voor financiering van plannen op het gebied van duurzaamheid.

Specifieke aandachtgebieden qua thematiek in het aanjaagprogramma zijn watersport, dagattracties, digitalisering, detailhandel en kansen voor stedelijk toerisme. Centraal staat het versterken van het innoverend vermogen van betrokken bedrijven.

Ecosysteem ontwikkeling

De focus vanuit Impuls ligt bij structuurversterking en het vergroten van het organiserend vermogen van de sector. Enerzijds door de samenwerkingsstructuur TUA-TOZ-overheden vorm te geven, anderzijds door te bouwen aan een meerjarig programma met bijbehorende financiering. De inhoudelijke focus hiervan zal deels voortkomen uit de Zeeuwse vertaling van het landelijke perspectief over toeristische ontwikkeling tot 2030.

2.5 Projectenoverzicht

Cluster	Project/activiteit	Doelstelling	Rol Impuls
<i>Invest in Zeeland</i>			
	<i>Lopende activiteiten</i>		
	Investor Relations	Realiseren van uitbreidingsinvesteringen of nieuwe bedrijfsvestigingen bij bedrijven met een internationale moeder.	Accountmanager, acquisiteur, netwerker
	Strategisch Accountmanagement	Identificeren en benutten van kansen door een structurele bewerking van de grotere Nederlandse bedrijven in Zeeland.	Accountmanager, acquisiteur, netwerker
<i>Innovatie-financiering</i>			
	<i>Lopende projecten</i>		
	1e lijnsopvang Investeren (financiering via MKB-gelden)	Ondernemers helpen bij vraagstukken over financiering van innovatie en het doorverwijzen naar financieringsregelingen (zoals OP-Zuid, MIT-Zuid, Zeeland FM, Innogo en banken).	Uitvoering
	CrossRoads II	Het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden hebben het project CrossRoads opgezet om bedrijven in de grensregio Vlaanderen-Nederland te helpen bij het toepassen van nieuwe technologieën. CrossRoads levert daartoe inhoudelijke en financiële ondersteuning. Het project is een samenwerking tussen Zeeland, Noord-Brabant, Limburg en Vlaanderen.	Partner, uitvoering
	MIT Zuid	MIT Zuid is een regeling om innovatie in het kB te stimuleren in de topclusters (agrofood, chemie, high tech systems, biobased, logistiek, maintenance, life science and health) en de topsectoren van EZ door middel van drie instrumenten: Innovatieadvies, Haalbaarheidsstudies en R&D samenwerkingsprojecten. Rol Impuls is toeleiden kB naar de regeling, begeleiden bij de aanvraag en aanscherpen van de businesscase.	Partner
	Zeeland Financial Matching	De kern van Zeeland FM bestaat eruit dat I) transparantie in vraag en aanbod van kapitaal groter wordt en II) meer financieringen voor innovatieve bedrijven gerealiseerd worden (zowel starters als groeiers). De ondernemer krijgt aan het einde van het traject 50% van de kosten die gemaakt zijn aan de specialist vergoed, tot een maximum van € 5.000, of bij uitzondering hoger. Tevens is de scope in 2020 verbreed tot versterking van het innovatievermogen van Zeeuws MKB.	Penvoerder, uitvoering
	Dockwise (voorheen St. Kenniswerf/DOK41)	Een samenwerkingsverband tussen ondernemers, onderwijs en overheid. Dockwise is de kennis- en innovatiehotspot van Zeeland. Innovatie, ondernemerschap en werkgelegenheid worden vanuit Dockwise gestimuleerd. Dock (voorheen DOK41) is de Zeeuwse broedplaats/incubator voor innovatieve techno- en creatieve startups en is gevestigd op het Kenniswerf terrein.	Founding partner, bestuurder
	InnoGo!	InnoGo! is het project dat innovatieve (techno)starters in Zeeland begeleidt en ondersteunt bij de opzet van een bedrijf en/of de ontwikkeling van een product. InnoGo III vormt de verbindende factor tussen tal van initiatieven in Zeeland, waaronder initiatieven op het gebied van incubatormilieus. In 2020 wordt de maximale financiering verhoogd van € 100.000 naar € 200.000. Door de toekenningen van het fiche i.v.m. de markaz compensatie groeit het fonds met totaal 3 miljoen euro in de periode 2021-2025.	Penvoerder, uitvoering
	Zeeuws Participatiefonds (ZPF)	Het ZPF verstrekt hoog risicodragend kapitaal aan startende en doorstartende ondernemers in Zeeland, door middel van het verstrekken van achtergestelde leningen of het nemen van een aandelenparticipatie. Financiers van het ZPF zijn de ABN-AMRO, de ZLM, de Zeeuwse Verzekeringen, het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en de Provincie Zeeland. Door de toekenningen van het fiche i.v.m. de markaz compensatie groeit het fonds met totaal 16,5 miljoen euro in de periode 2021-2025.	Bestuurder, uitvoering (inclusief fondsmanagement)
	Aanjaagen projecten richting OP-Zuid en aanjaaggelden Zeeland In Stroomversnelling	Het mede realiseren en faciliteren van robuuste netwerken van bedrijven, overheden en kennisinstellingen in de belangrijkste Zeeuwse topsectoren. Deze netwerken richten zich op maatschappelijke uitdagingen zoals circulaire economie, energietransitie, digitalisering etc. Daarnaast richten de activiteiten zich op het begeleiden van netwerken/clusters naar relevante regelingen voor clusters.	Begeleiding
	Financieringstafel	Versterken Zeeuwse financieringslandschap en bovenregionale samenwerking met West-Brabant door met verschillende financiers (banken, informal investors, ROM's, RVO, EZK etc.) tezamen te werken aan versterking van en financiering van ingebrachte casussen door (innovatief) MKB d.m.v. stapelfinanciering.	Begeleiding
	Fonds Verblijfsrecreatie	Dit fonds heeft als doel om campingeigenaren in Zeeland in staat te stellen (meer) te investeren in de duurzaamheid en vitaliteit van hun bedrijf, passend binnen de kustvisie. Dit fonds zal achtergestelde leningen verstrekken. Financiers van het fonds zijn de PZEM en de provincie Zeeland.	Bestuurder, uitvoering (inclusief fondsmanagement)

Cluster	Project/activiteit	Doelstelling	Rol Impuls
	Corona Overbruggings Lening (COL)	Dit instrument is in 2020 tot stand gekomen i.s.m. alle ROM's en met EZK als financier met als doeloverbruggingsfinanciering te verstrekken aan startups, scaleups en innovatief MKB zonder bankfinanciering, welke aantoonbaar geraakt zijn door CIVID-19 crisis. In 2020 zijn 15 bedrijven gefinancierd voor een totaalbedrag van 3.75 miljoen euro. De COL is verlengd tot 30 juni 2021.	Uitvoering (inclusief fondsmanagement), kassiersfunctie voor EZK (bedrag geïnde leningen worden teruggestort naar EZK).
Circulaire economie en energietransitie			
	<i>Lopende projecten</i>		
	Regionale Energiestrategie	Het ontwikkelen van een Regionale Energiestrategie voor Zeeland, als input voor de landelijke energiestrategie, om te voldoen aan de afspraken van het Klimaatakkoord van Parijs; 95% CO2 reductie in 2050 (40% in 2030).	Deelnemer van het ambtelijke en bestuurlijke kernteam, voorzitterschap van tafel gebouwde omgeving en mobiliteit. . Betrekken van bedrijfsleven en het beoordelen van initiatieven op haalbaarheid en financierbaarheid.
	Circulaire woningbouw	Twee woningbouwcorporaties ontwikkelen met een projectontwikkelaar circulaire renovatie, nieuwbouw en de opzet van een marktplaats voor gebruikte bouwmaterialen.	Ondersteuning bij het zoeken van geschikte partners voor het opzetten van een marktplaats, leggen van contacten met partijen die hier ook mee aan de slag willen, faciliteren van kennisuitwisseling tussen Zeeuwse bedrijven.
	Symbiosis for Growth	Symbiosis for Growth (S4G) zoekt kansen voor industriële symbiose voor het MKB in Zeeland en West-Brabant. Door bedrijven aan elkaar te koppelen kunnen concrete samenwerkingskansen ontstaan om (rest)materialen, energie, kennis, capaciteit, faciliteiten en innovatie met elkaar uit te wisselen. Deze uitwisselingen kunnen leiden tot kostenbesparing, leveren een positieve bijdrage aan het milieu en stimuleren innovatie	Mede-uitvoerder van programma
	Restwarmte bedrijventerrein Smokkelhoek	Samen met de gemeente Kapelle en ca. 6-8 bedrijven in Kapelle, wordt een haalbaarheidsonderzoek opgezet naar de mogelijkheid om beschikbare restwarmte op het bedrijventerrein te gebruiken	Initiatie, faciliteren onderzoeken
	Toepassing proceswater Coroos	Coroos heeft een grote hoeveelheid proceswater, dat nu dagelijks geloosd wordt op de Westerschelde. Er wordt onderzoek gedaan of dit water door de agrarische sector kan worden gebruikt	Ondersteunend
	PS-Loop	Realisatie van recycle fabriek voor piepschuimrecycling	volgen realisatie, zonodig ondersteuning
	Wier & Wind	Beoogd eindresultaat van het project Wier&Wind is een betrouwbaar, geautomatiseerd en beproefd zeeverteelstelsel dat geschikt is voor opschaling binnen en rondom windparken in de Noordzee. Zeeuwse partners zijn Seaweed Harvest Nordsea, Murre Technologies en Hogeschool Zeeland	Mede-initiator, facilitator proces en ondersteuning bij werven van subsidie en financiering. Nu volgen realisatie, zonodig ondersteuning
	Uitvoeringsbureau Biobased Economy Zeeland	Afstemmen van initiatieven rondom biobased economy in Zeeland met de volgende partners. North Sea Ports, Universiteit Wageningen, Kamer van Koophandel, Provincie Zeeland, Biobased Delta, Center of Expertise Biobased Economy van HZ University of Applied Sciences.	Faciliteren overleg
	Biovoice	Circulaire vraagstukken van het grootbedrijf worden uitgezet bij MKB bedrijven binnen en buiten de regio. Vervolgens wordt de match making tussen MKB bedrijf en grootbedrijf gefaciliteerd tot aan een innovatiecontract.	Partner in uitvoering
	<i>Verkenningen</i>		
	Maakindustrie	Vervolg op inspiratiesessies met FME - Rabobank	
	Vervolg op voucherregeling	Deze vouchers zijn bedoeld om innovatieve mkb-ondernemers te stimuleren om nieuwe circulaire en of biobased producten, diensten, processen of concepten te ontwikkelen.	Uitvoerder van voucherregeling
Logistiek en Energie			
Logistiek			
	<i>Lopende projecten</i>		
	Zeeland Connect 2020	Versterken van de positie van logistiek Zeeland door verbinding en samenwerking via hét ondernemende en onafhankelijke netwerk van ondernemers, kennisinstellingen en overheden.	Penvoerder en uitvoering programma management.

Cluster	Project/activiteit	Doelstelling	Rol Impuls
	Dare2Share – OP-Zuid	Innovatiedrempel MKB bedrijven (logistiek & maakindustrie) verlagen en bekend maken met mogelijkheden digitalisering, robotisering en data sharing.	Aanjagen en projecten initiëren en ondersteunen.
	Synchromodaal transport 2020	Versterken samenwerking binnen verladers en vervoerdersnetwerken. Stimuleren innovaties, gezamenlijke aanpak bottlenecks en realiseren CO2 reductie.	Uitvoering programma Topsector Logistiek. Voorzitterschap en organisatie Verladerskring Kanaalzone en Netwerk Wegtransport. Levert regiomanager Lean&Green Offroad netwerk namens Zeeland.
	Zero Emission Transport – OP-Zuid	Wegtransportsector bekend maken met mogelijkheden zero-emissie transport inclusief haalbaarheidsonderzoek waterstof voor mobiliteit.	Penvoerder, OP-Zuid subsidie toegekend
	Living Lab Autonoom Transport – OP-Zuid	Uitvoeren test met autonome vrachtshuttle in havengebied Vlissingen. Stap voor stap uitbreiding testtracé van terminal naar openbare weg.	Penvoerder, OP-Zuid subsidie toegekend
	<i>Verkenningen</i>		
	Stromen & Verbindingen	Opzet modal-shift programma met focus op ontwikkeling van een aantal nieuwe goederencorridors.	Aanjagen, ondersteunen en helpen bij financiering
	Digitalisering & Robotisering	Opzet Logistics Intelligence project voor innovatie Digitalisering & Robotisering van Zeeland Connect.	Penvoerder en ondersteuning totstandkoming en subsidieaanvraag.
	5G netwerk	Aansluiting bij Europees project om 5G toepassingen te testen bij autonoom Transport	Partner
Energie			
	<i>Lopende projecten</i>		
	Offshore Wind/ Platform Energy Port Zeeland	Economische ontwikkeling offshore wind activiteiten stimuleren door samenwerking overheid, onderwijs en bedrijven. Doorontwikkeling Energy Port Zeeland als Netwerk & Innovatie Platform voor Offshore Wind.	Ondersteunen profilering Zeeland als one-stop-shop hub voor offshore wind. Vestiging, samenwerking en innovaties stimuleren. Co-auteur meerjarenplan.
	ISHY – Implementation of Ship Hybridisation – Interreg 2 seas	Implementatie van een 4-tal hybride, op waterstof aangedreven, schepen. De Zeeuwse pilot binnen dit project betreft de ombouw van een binnenvaartschip naar een waterstof-elektrische aandrijving.	Project management en inbreng kennis van netwerk en waterstof infrastructuur. Coördinatie pilot ombouw binnenvaartschip met waterstof aandrijving. Separaat bunkering waterstof infrastructuur realiseren en overige innovaties hybride schepen stimuleren.
	<i>Nieuwe projecten</i>		
	Transitievernelling Duurzame mobiliteit	Uitrol deelauto plaforms en bedrijven ondersteunen bij verduurzaming zakelijke kilometers.	Penvoerder
	Uitvoeringsagenda RES Mobiliteit		
	<i>Verkenningen</i>		
	Zero-emissie laad- en tankinfra	Realisatie van laad- en tankinfrastructuur voor low en zero-emissie mobiliteit (elektrisch laden, waterstof, biobrandstoffen, etc.). Ondersteuning van diverse initiatieven van regionale ondernemers en uitvoering haalbaarheidsstudies voor waterstof infrastructuur/ Clean Energy Hubs (o.a. als onderdeel van Zero Emission Transport project van Zeeland Connect).	Ondersteunen regionale samenwerking, kennis uitwisselen, ondersteunen haalbaarheidsonderzoek, business cases en financiering van plannen. Tevens synergie met SDR-platform en ontwikkelingen binnen de industrie.
Maintenance			
	<i>Lopende projecten</i>		
	<i>Nieuwe projecten</i>		

Cluster	Project/activiteit	Doelstelling	Rol Impuls
	Maintenance Techlab	Opzet Maintenance Fieldlab in Vlissingen voor (proces)industrie. Project van KIC MPI.	Deelnemer en facilitator (via Dockwise).
	<i>Verkenningen</i>		
	Fieldlab Zephyros	Businessplan en realisatie innovatielab voor onderhoud aan offshore windparken in Vlissingen. Eerste samenwerking met Scalda voor onderhoud turbinebladen gestart. Locatie Fieldlab in Vlissingen wordt gezocht. Mogelijke combi met Maintenance Techlab.	Ondersteuning business plan en totstandkoming. Betrekken regionale ondernemers.
Vrijtijds-economie			
	<i>Lopende projecten</i>		
	FACET	Ontwikkeling, ondersteuning en stimulering recreatiebedrijven om circulaire toepassingen in de bedrijfsvoering door te voeren (deels accommodatie ontwikkeling, deels afvalverwerking en andere toepassingen). Interreg 2 Zeeën project met partners uit Vlaanderen, Frankrijk, Engeland	Penvoerder; uitvoering voucherregeling; opzetten regionale communities; uitrol best practices naar sector
	Innovatievouchers verblijfsrecreatie	Uitvoering programma's innovatievouchers verblijfsrecreatie in gemeenten Veere, Schouwen-Duiveland, Noord-Beveland en Tholen	Uitvoering intakegesprekken bij ondernemers, begeleiding innovatievoucher-traject, monitoring en communicatie over ervaringen
	Voucher programma vrijetijdseconomie Schouwen-Duiveland	Uitvoering programma innovatievouchers voor dagattracties, horeca, watersport voor toeristische bedrijven in de gemeente Schouwen-Duiveland	Uitvoering intakegesprekken bij ondernemers, begeleiding innovatievoucher-traject, monitoring en communicatie over ervaringen
	Planvormingsvouchers Toerisme Zeeland	Uitvoering programma met vouchers voor integrale planontwikkeling voor inzetten externe expertise, onderzoeken en businesscase ontwikkeling	Uitvoerder intakegesprekken, begeleiding voucher traject, monitoring en communicatie richting sector
	Fonds verblijfsrecreatie Zeeland	Organiseren van kapitaalinjectie voor ondernemers in de verblijfsrecreatie om te komen tot kwaliteitsverbetering van (verouderde) bedrijven	Aanjaagen en richting ondernemers; begeleidend aanjaagprogramma; afstemming met brancheorganisaties, gemeenten en provincie; aansluiting bij overige activiteiten/projecten
	Toeristische Mobiliteit	Implementatie duurzaam toeristennet inclusief stimuleren van ondernemersinitiatieven	Voorzitterschap provinciale kerngroep toeristische mobiliteit
	TUA Toeristische Uitvoeringsalliantie	Projectmatig samenwerkingsverband met Kenniscentrum (kust)toerisme en ZMO i.o. Projecten gericht op verduurzaming (o.a. energietransitie), digitalisering, Klimaatadaptatie	Projectpartner in TUA-projecten met een duidelijk per project beschreven rol. Zie TUA Jaarplan 2021
	TOZ Toeristische Ondernemers Zeeland	Het in stand houden en vergroten van de organisatiekracht van de toeristische ondernemers in Zeeland waarbij zij enerzijds de eigen sector versterken maar ook blijven investeren in het platform als aanspreekpunt en gesprekspartner voor de overheden	Rol als adviseur en ondersteuner
	<i>Nieuwe projecten</i>		
	Aanjaagprogramma Innovatie	Ondersteunen van ondernemers in de toeristische sector & aanjagen van innovatie. Inspiratie (mastersclasses en inspiratiebijeenkomsten over verduurzaming, toekomstbestendig ondernemerschap, digitalisering) en begeleiding (externe coaching en advies voor ondernemers (maatwerkadvies).	Advisering (individuele) ondernemers over initiatieven op het gebied van o.a. verduurzaming, digitalisering); organiseren (collectieve) ondernemers
	Toeristisch Ecosysteem	Ontwikkelen van een sterke samenwerkingsstructuur binnen vrijetijdseconomie in Zeeland (triple helix) incl. meerjarige financiering voor programma's en projecten	Ontwikkelaar
	Pilots Duurzaam water	Ontwikkeling en uitvoering van pilotprojecten van toepassingen op het gebied van besparing/hergebruik water op recreatiebedrijven	Penvoerder voor Zis demoproject; begeleiding pilots; uitrol naar sector; communicatie
	<i>Verkenningen</i>		
	Duurzame toeristische mobiliteit grensregio Vlaanderen-Nederland	Verkennen mogelijkheden ontwikkeling project rondom duurzaam kustvervoer in Zwin/Zeeuws-Vlaanderen, gekoppeld aan bereikbaarheid toeristische gebieden	Initiator, faciliteren consortium, verkennen kansen financiering (Interreg Vlaanderen-Nederland)
	Pilots Duurzame energie recreatiebedrijven	Ontwikkeling en uitvoering van pilotprojecten van toepassingen duurzame energie op recreatiebedrijven in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg	Penvoerder; begeleiding Zeeuwse pilot; uitrol naar sector